

Užívání návykových látek od historie po současnost *aneb jak se drogy mění v léky a naopak*

Seč, 2025

MUDr. Roman Pilch

Ambulance psychiatrie a návykových nemocí Holešov

obnovity

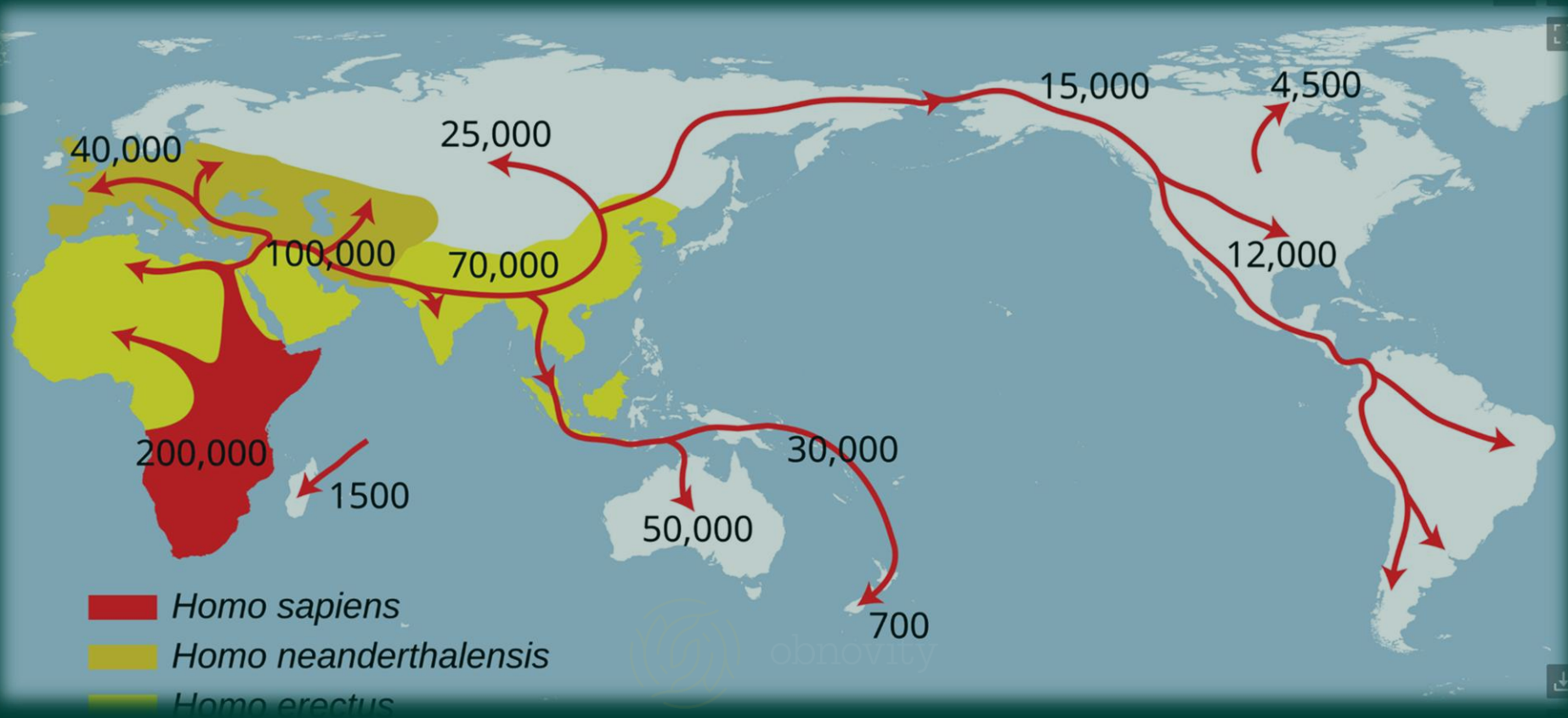
Droga

- *Drogy - suroviny z říše živočišstva, rostlinstva i nerostů, které slouží za léky, nebo z nichž léčivé preparáty se vyrábějí*
(Ottův slovník naučný, vydání z r.1894)

Historie rozšíření I

- Osidlování Země člověkem

Historie rozšíření II

- Alkohol – mezolit (asi 9000 př.n.l.), fermentací medu a plodů, Čína, Mezopotámie (neolit, 8000-6000 př.n.l.) -> víno -> pivo
- Maková šťáva – neolit (8000-5000 let př.n.l.), Mezopotámie, Sumer („hul“)
- Konopí – asi 5000 let př.n.l.
  - Čínský lékař Sheng-Nung 2737 př.n.l.
  - 800 př.n.l. ajurvéda

Historie rozšíření III – Nový svět

- Tabák – do Evropy v 16.stol.n.l.
- Koka – do Evropy v 16.stol.n.l.

Historie rozšíření IV

- Halucinogeny – všechny kultury
  - Evropa – mandragora, blín, rulík, durman, muchomůrky...
  - Rostliny Nového světa – peyotl, houby, ayahuasca...
  - Teonanacatl – Aztékové (asi 4000 př.n.l.)
  - Asi 150 druhů rostlin
    - 20 Euroasie
    - 130 Amerika

Cesty I

Zkoumání plodin / náhodné objevy

-> testování účinků (potravina, jed, lék, droga...)

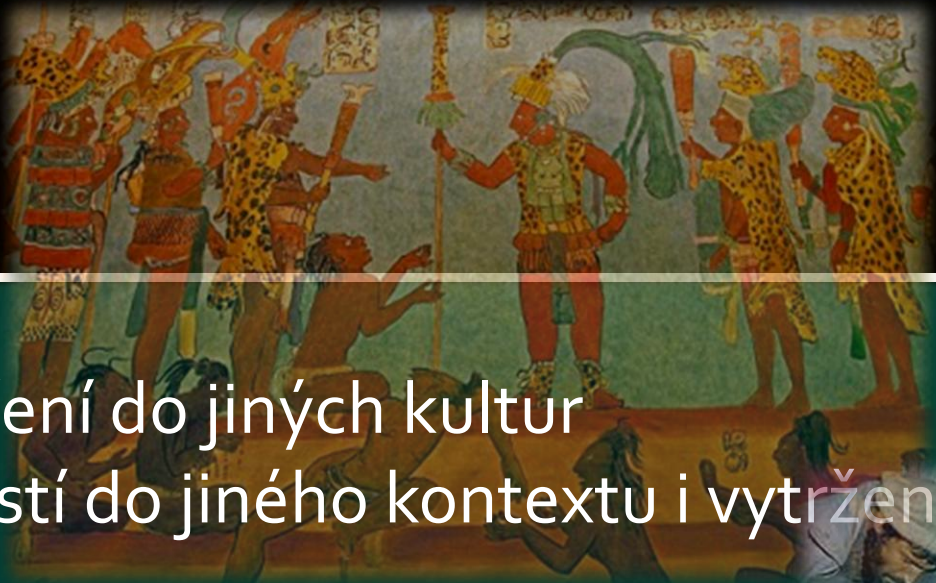
-> uzavření (oslavy, omezení, tresty za zneužití)

staré kultury, šamani, předávání tajného vědění

obnovity

Cesty II

Postupné i rychlé šíření do jiných kultur

-> přenesení znalostí do jiného kontextu i vytržení z kontextu

-> zneužívání / nadužívání

Cesty III

Rozvoj obchodu

-> boom -> zneužívání / nadužívání

-> šok

-> regulace

19. století – industrializace

- 19. století – industrializace, výzkumy, izolace účinných látek...
  - (*1804 morfin, *1820 kofein, *1828 nikotin, *1833 atropin, *1859 kokain, *1874 heroin, *1887 efedrin, *1887 amfetamin)
- Farmaceutický průmysl (Merck 1828, Bayer 1898)
- Opium -> metla v Číně => Opiové války (1839-43)
- Koka -> kokain jako lokální anestetikum
- Tabák -> cigarety
- Alkohol -> destiláty

19. století – rozvoj společnosti

- -> zájem o drogy roste
  - konopí 4.místo exportu Británie, 300 mil.uživatelů
  - opium 400 mil.uživatelů
  - koka 10 mil.uživatelů

- -> alkohol jako společenská záležitost
  - celospolečensky tolerováno i odsuzováno od nepaměti (stejně tak později tabák)

20. století

- Vlny
  - > přelom století -> 20.-30. léta -> poválečná éra
  - > další výzkumy -> hippies -> kartely ...
- Restrikce -> černý trh
- Legalizace -> nejisté výsledky
  - dle OSN vede ke zvýšení spotřeby a rozmachu mezi mladými
  - Německo od 1.7.2024, v ČR projednáváno

Něco na té „Mary“ je...

20. století II

- Široce dostupné, zábava, nabídka tvoří poptávku
- Další vlny – další výzkumy -> medicína
- LSD – Stanislav Grof
- ...ale i CIA

Současnost

- Obrovský boom nových a designed drugs, nové (bezpečnější?) způsoby užívání
  - Hhc a deriváty, cbd, kratom, lify, vapo, STP, MDA, 2CB, DOB, DMT, DET, DPT, MPPP, PEPAOP, China White, Persian White, fentanyl a deriváty, nitazen, spirochlorphin, mefedron, klfedron...
- Rozpaky (kuchaře Svatopluka)
- Internet a nové způsoby distribuce
- Propojování nelegálního a legálního

Cesty IV

- **Alkohol** – opojení -> kulty -> zneužívání -> esence -> lék -> zneužívání -> regulovaná legalizace – zůstává společenskou drogou
- **Konopí** – kulty -> lék -> vojáci (sekty Assasinů) -> obchod -> zneužívání -> lék -> průmysl -> deriváty -> pokusy o legalizaci
- **Opiáty** – utišující lék -> kulty -> opojení -> obchod -> průmysl -> zákazy -> kartely -> deriváty ->
- **Halucinogeny** – šamani -> kulty -> výzkum -> zákazy -> farmac.průmysl ->
- **Stimulanty** – stimulace/anestezie -> farmac.průmysl -> armáda -> zneužívání -> obchod -> zákazy -> kartely -> deriváty ->
- **Designed drugs** – kartely -> deriváty ->

Současnost II

- Byznys a peníze ... až na prvním místě
- Průmysl, lobby, nabídka vytváří poptávku, medicinalizace, psychiatrizace...

- Šaman ≠ terapeut

Cesty do lidské mysli

Všichni chtějí do nebe...
ale nikdo nechce být mrtvý...

Screwface, Marked for Death

*Lidé si nevolí zlo kvůli zlu, ale spletou si ho se
štěstím.*

Wednesday

Příčinou všeho zla je nedostatek poznání.

Buddha

obnovity

Souhrn

objev

-> zkoumání

-> zařazení

-> obchod

-> zneužíváno

-> opatření ...

.....a stále dokola

Závěr

At' jsou vaše cesty cestami srdce.

obnovity

Děkuji za pozornost

MUDr. Roman Pilch

romanpilch@gmail.com

<https://obnovity.cz>

obnovity